

בית הדין הארצי לעבודה

סק"כ 16-05-3127

ניתן ביום 11 מאי 2016

המבקשת

מדינת ישראל

-

1. ארגון המורים בבתי הספר העל יסודיים בסמינרים ובמכללות
2. המרכז לשלטון מקומי
3. עיריית ירושלים
4. עיריית תל-אביב
5. עיריית חיפה

המשיבים

לפני: הנשיא יגאל פליטמן, השופטת רונית רוזנפלד, השופטת לאה גליקסמן
נציגי ציבור (עובדים) מר ישראל דורון ומר ראובן רבינוביץ'
נציגי ציבור (מעסיקים) מר עצמון ליפשיץ ומר אמנון גדעון

ב"כ המבקשת - עו"ד מירב קליימן
ב"כ המשיב 1 - עו"ד סיגל פעיל ועו"ד זוהר גיפס
ב"כ המשיבים 2 עד 5 - עו"ד דן לפידור

פסק דין

1. לפנינו בקשת צד בסכסוך קיבוצי שהגישה המדינה ביום 1.5.2016 כנגד ארגון המורים בבתי הספר העל יסודיים בסמינרים ובמכללות (להלן – ארגון המורים) שעניינה מתן צו מניעה זמני או קבוע כנגד ארגון המורים "המורה לו שלא להשבית את הלימודים בחטיבות הביניים ובחטיבות העליונות באופן לפיו לא יתקיימו יציאות מחוץ לכותלי בית הספר מכל סיבה שהיא ולכל מטרה". המדינה ציינה כמשיבים נוספים בבקשה את המשיבים 2 עד 5, אשר בתגובתם מיום 2.5.2016 הודיעו כי הם "מצטרפים לבקשת המדינה ליתן צו מניעה כנגד העיצומים" (סעיף 3 לתגובה).
2. כרקע לסכסוך נציין כי ביום 27.3.2016 הודיע ארגון המורים לכל מנהלי בתי הספר בחינוך העל יסודי כי "במסגרת סכסוך העבודה אשר הוכרז בכל מערכת החינוך העל יסודית ולאור חוסר ההתייחסות של משרד החינוך והעדר טיפול בדרישות הארגון למניעת פגיעה במערכת החינוך על מוריה, תלמידיה ומנהליה, הנהלת ארגון המורים החליטה על החרפת העיצומים".
3. ואכן לאחר תום חופשת הפסח הוחרפו העיצומים במערכת החינוך העל יסודית כך שבוטלו חלק מהפעילויות החוץ בית ספריות.

- 1 - מתוך 6

בית הדין הארצי לעבודה

סק"כ 16-05-3127

4. בבקשת הצד, הדגישה המדינה כי ארגון המורים לא פירט לפניו את עילות השביתה; כי מדובר "בעיצומים פראיים שלא הוכרזו כדין ושאינם נשענים על עילת שביתה חוקית או לגיטימית"; מדובר בעיצומים המהווים הפרה ברורה של הוראות השקט התעשייתי שבו מחויב הארגון מתוקף ההסכמים הקיבוציים החלים בין הצדדים; העיצומים ננקטים בחוסר תום לב, שעה שהמדינה והארגון מצויים בהידברות מתמדת ואינטנסיבית על מגוון נושאים, והעיתוי שבו פרצה השביתה מעיד שהארגון משתמש בשביתה כנשק ראשון, בוודאי שלא אחרון. המדינה הוסיפה וטענה כי העיצומים שעליהם הודיע הארגון אינם מידתיים, ושיקולי מאזן הנוחות והנזק - מצדיקים היעדרות לבקשה.
5. תגובת הארגון בתמצית הייתה כי הבקשה הוגשה בשיהוי קיצוני; כי המדינה יודעת היטב מה פשר הסכסוך ועילותיו; המדינה מתנהגת בחוסר תום לב ביחסה כלפי הארגון; אין הצדקה למתן צו מניעה, משמדובר בצעדים ארגוניים מידתיים וסבירים, מבלי שנגרם נזק של ממש לתלמידים. הארגון הבהיר כי העיצומים הננקטים על ידו אינם כוללים פגיעה כלשהי באירוועי יום השואה, מסעות לפולין, יום הזיכרון ויום העצמאות, ובפעילויות חוץ בית ספריות הקשורות לבחינות הבגרות. אשר לעילות הסכסוך הפנה הארגון לארבע הודעות על סכסוך עבודה שהוגשו לממונה על יחסי עבודה כמתחייב מכוח סעיף 5א' לחוק יישוב סכסוכי עבודה, התשי"ז – 1957 (להלן – חוק יישוב סכסוכי עבודה). כמו כן הפנה הארגון לרשימה ארוכה של נושאים העולים ממכתבים שהוחלפו בינו לבין המדינה, ובנוגע אליהם, לטענת הארגון, אין המדינה פועלת בתום לב וכנדרש.
6. לטענת הארגון הכריז על סכסוך עבודה בארבע הודעות שהן בתוקף בימים אלה: הודעה מיום 17.8.2015; הודעה מיום 20.8.2015; הודעה מיום 23.8.2015; והודעה מיום 26.10.2014 (להלן – ההודעות על סכסוך עבודה או ההודעות).
7. בטרם נבחן את ההודעות על סכסוך עבודה אחת לאחת, נציין כי במכתב הלוואי שצורף לשלוש ההודעות הראשונות המנויות לעיל נכתב כי הארגון מודיע על הכרזת סכסוך עבודה "בגין פגיעה בתנאי העבודה של מורים חברי ארגון המורים". כמו כן נאמר כי "בתקופה האחרונה הצטברו נושאים אשר

בית הדין הארצי לעבודה

סק"כ 3127-05-16

אינם מעוגנים בהסכם קיבוצי כלשהו ואינם מגיעים לכדי פתרון למרות ניסיונות הארגון להביא לפתרונם בדרך של מו"מ. המדובר בפגיעה בתנאי העבודה של המורים בישראל ובכלל זה ... (ראו מש/1, מש/2, מש/3). נקדים ונאמר, כי אין לקבל את טענת הארגון הנסמכת על הכרזה זו, שהיא כללית, לא מפורטת, סתמית ומעורפלת, שבכך הכריז הארגון על סכסוך עבודה בכל נושא שהוא, השנוי במחלוקת בין המדינה או המעסיקים ובין הארגון. לעניין זה נפסק כי מן הראוי שבהודעה על סכסוך עבודה יינתן פירוט קונקרטי ומלא אודות נושא הסכסוך שבמחלוקת, או פעולות קונקרטיות של המעסיק שבהן על פי הנטען הוא פוגע בתנאי העבודה של חברי הארגון. כמו כן נפסק כי "ניסוח סתמי ומעורפל חוטא לתכליתה של ההודעה – הצגת הנושאים שבמחלוקת על מנת שניתן יהיה לנהל מו"מ בנוגע לנושאים אלה בפרק הזמן שבין ההודעה לבין נקיטת אמצעים ארגוניים". [עסק (ארצי) 18139-04-15 חברת נמל חיפה בע"מ ואח' – הסתדרות הכללית העובדים החדשה ואח' (14.5.2015)]. על אחת כמה וכמה, אין לקבל טענה שנושאים שהועלו במכתבים שמועדם מאוחר להודעות, הם בגדר נושאים שעליהם ניתנה הכרזה על סכסוך עבודה במסגרת אותן הודעות.

8. לאור האמור, עת נבחן את עילות השביתה שבהודעות על סכסוך עבודה, נבחן רק את הנושאים הקונקרטיים שפורטו בהן, ולא נתייחס לאותן אמירות כלליות שבהודעות כמבססות עילת שביתה כדין, כנטען על ידי הארגון. להלן נבחן את ארבע ההודעות על סכסוך עבודה שעליהן הסתמך הארגון:

9. **הודעה מיום 17.8.2015:** נושא הסכסוך הקונקרטי המוזכר בהודעה זו הוא תנאי עבודתם של מורי השלי"ח, שעל פי הנטען בהודעה "מעמדם, תנאי עבודתם ושכרם אינם מעודכנים ואינם מוסדרים והם מופקרים". בעניין מורי השלי"ח התנהל מו"מ בין המדינה ובין הסתדרות המורים וארגון המורים, ובסופו של יום נחתם הסכם קיבוצי שארגון המורים אינו חתום עליו. לארגון המורים טענות שונות בקשר למשא ומתן שהתנהל, לתוצאתו ולנושאים קשורים (יחידת המיקוח, יציגות וכיו"ב). נושא מורי השלי"ח תלוי ועומד לדיון בהליך המתנהל בבית דין זה (סק"כ 28269-04-16) בבקשת צד שהגיש ארגון המורים.

בית הדין הארצי לעבודה

סק"כ 16-05-3127

נוכח קיומו של הליך משפטי הסב על מכלול הנושאים הקשורים במורי השלי"ח, אין הארגון יכול לנקוט בנשק השביתה בנושא זה.

10. **הודעה מיום 20.8.2015**: נושא הסכסוך הקונקרטי המפורט בהודעה זו הוא תנאי העבודה של מנהלי חטיבות ביניים במערכת החינוך. לטענת המדינה נושא זה הוסדר בהחלטת ועדת מעקב מיום 25.8.2015, שצורפה לתגובת המדינה מיום 8.5.2016 (נספח מ/4). ארגון המורים לא חלק על עובדה זו. לפיכך, הודעה זו אינה מקימה עילה כדין לעיצומים מושא הליך זה.

11. **הודעה מיום 23.8.2015**: נושא הסכסוך הקונקרטי המפורט בהודעה זו הוא זכויותיהם של המורים המועסקים בתפקידי הדרכה. עוד מצוין בהודעה כי משרד החינוך מנהל מו"מ בחוסר תום לב. כפי העולה מטיעוני הצדדים לפנינו, בעניין זכויותיהם של המורים בתפקידי הדרכה מתנהל מו"מ, שלו שותף גם ארגון המורים, והוא טרם מוצה. מעבר לכך, עולה כי מחלוקת משמעותית בין הצדדים נוגעת לשאלת יציגות הארגון והיותו צד להסכם קיבוצי ככל שייחתם. לטענת הארגון, ניהול מו"מ עמו תוך שהמדינה מסרבת שיהיה צד להסכם הקיבוצי בעניין מהווה התנהלות הנגועה בחוסר תום לב. מטיעוני הצדדים עלה כי המחלוקת האמתית בהקשר להודעה זו נוגעת לשאלת יציגות הארגון, ובעניין זה מקובל גם על ארגון המורים ששאלת היציגות אינה עילה כדין לנקיטת אמצעים ארגוניים. משאלה הם פני הדברים, גם הודעה זו אינה מבססת עילה כדין לעיצומים מושא הליך זה.

12. **הודעה מיום 26.10.2014**: נושא הסכסוך הקונקרטי המפורט בהודעה זו הוא **"פגיעה בציבור המורים המועסקים בבתי ספר שבפיקוח ובתקצוב משרד הכלכלה אשר אינם זוכים לקבל הטבות תנאי עבודה ושכר על פי רפורמת עוז לתמורה ... וזאת בהעדר צו הרחבה כפי שהובטח"**. בנושא זה לא צירפו שני הצדדים מסמכים ולא פירטו טענותיהם, לרבות בדבר האירועים שהתרחשו מאז ההודעה על הסכסוך. במצב דברים זה אין בידינו להכריע אם הודעה זו עומדת בתוקפה, ולו לאור חלוף הזמן. מכל מקום, בהודעה זו על סכסוך עבודה צוין כי מספר העובדים שהסכסוך נוגע אליהם הוא כ-3,000, וכי מספר העובדים העתידיים לשבות הוא כ-3,000. כפי שנמסר לנו, מספר זה משקף את מספר המורים המועסקים בבתי ספר שבפיקוח משרד

בית הדין הארצי לעבודה

סק"כ 16-05-3127

הכלכלה. לפיכך, הודעה זו אינה יכולה להוות בסיס לעיצומים מושא הליך זה, שאותם נוקטים כלל חברי הארגון.

13. נוסף כי בתגובותיו מפרט ארגון המורים שורה ארוכה של נושאים השנויים במחלוקת, שבהם לטענתו קיימת פגיעה בתנאי העסקתם של המורים חברי הארגון, כמבססים עילה לעיצומים מושא הליך זה. אין בידינו לקבל טענה זו, שכן על נושאים אלה לא ניתנה הודעה כדין בהתאם לסעיף 5א' לחוק יישוב סכסוכי עבודה, וכאמור, ההודעות שניתנו אין כוללות בחובן נושאים אלה. נבהיר, כי אין לקבל טענה כי כל פנייה בכתב של ארגון עובדים למעסיק שבה מועלה נושא הנוגע לתנאי עבודה שמבוקש לנהל עליו מו"מ, היא בגדר הכרזה על סכסוך עבודה או נכללת בהכרזה שכבר הוכרזה והיא מבססת עילה לשביתה. מטבע הדברים, ביחסי עבודה קיבוציים מועלים על ידי הצדדים נושאים שונים שהם מבקשים להסדיר במשא ומתן, ולא ניתן לראות בכל אי הסכמה ביניהם עילה לשביתה, ככל שלא ניתנה עליה הכרזה כדין בהתאם להוראות חוק יישוב סכסוכי עבודה. נוכח האמור, איננו מוצאים מקום לפרט נושאים אלה ולהידרש לטענות הצדדים בנוגע אליהם.

14. **כללו של דבר**: נמצאנו למדים, כי אין בהודעות הסכסוך כפי שפורטו בתגובת ארגון המורים, כדי לבסס עילה כדין לעיצומים מושא הליך זה.

15. בהתייחס לטענת ארגון המורים כי המדינה אינה יכולה לבקש צו מניעה כנגד העיצומים נוכח העובדה שאינה המעסיקה של המורים חברי הארגון, הרי שמרכז השלטון המקומי ו-3 הערים הגדולות, שהם המעסיקים העיקריים של המורים חברי הארגון, הצטרפו לבקשת המדינה.

16. לאור כל האמור לעיל יש להיעתר לבקשת המדינה למתן צו כמבוקש על ידה. ניתן בזה צו מניעה המורה לארגון המורים שלא להשבית את כלל הפעילויות החוץ בית ספריות ובכלל זה את היציאה לטיולים וביצוע בחינות הבגרות המבוצעות מחוץ לכותלי בתי הספר. על ארגון המורים להורות לכלל עובדי ההוראה הנוקטים בעיצומים מכוח הוראתו להימנע מעיצומים.

בית הדין הארצי לעבודה

סק"כ 16-05-3127

17. הערה לסיום: במהלך התדיינות מורכבת בבית דין זה בנושאים הקשורים ליציגות ארגוני המורים ובמסגרת הליך גישור בראשות הנשיאה (בדימוס) נילי ארד, נחתם ביום 18.8.2014 "הסכם שיתוף פעולה" בין הסתדרות המורים בישראל ובין ארגון המורים, שעליו בירך מטעם המדינה מי שהיה בשעתו שר החינוך, הרב שי פירון. מן הראוי שכל הנוגעים בדבר ימצאו את הדרך לפעול בהתאם להסכם שיתוף הפעולה.

ניתן היום, ג' אייר התשע"ו (11 מאי 2016), בהעדר הצדדים ויישלח אליהם.

לאה גליקסמן,
שופטת

רונית רוזנפלד,
שופטת

יגאל פליטמן,
נשיא, אב"ד

מר עצמון ליפשיץ,
נציג ציבור (מעסיקים)

מר ישראל דורון
נציג ציבור (עובדים)

מר אמנון גדעון,
נציג ציבור (מעסיקים)

מר ראובן רבינוביץ,
נציג ציבור (עובדים)